

KOSE VALLA

2015. AASTA EELARVE SELETUSKIRI

1.Sissejuhatus

Kose valla 2015. aasta eelarve seletuskirja koostamise alused.

Eelarve koostamise aluseks on Kose Vallavolikogu 27.02.2014 määrus nr 21 "Kose valla põhimääruse kinnitamine", Kose Vallavolikogu 29.09.2011 määrus nr 78 " Kose valla arengukava aastateks 2011-2025 vastuvõtmine" (kehtib kuni 31.12.2014), 06.11.2014 vastuvõetud määrus nr 42 "Kose valla arengukava aastateks 2015-2025 vastuvõtmine" (jõustub 01.01.2015), Kose Vallavolikogu 28.01.2014 määrus nr 9 "Kose valla eelarvestrateegia 2014-2017 kinnitamine" (kehtib kuni 31.12.2014), 23.10.2014 määrus nr 40 " Kose valla eelarvestrateegia 2015-2018 kinnitamine" (jõustub 01.01.2015) ja kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus.

Eelarve seletuskiri on koostatud eurodes.

Vastavalt Kose Vallavolikogu 16.05.2013 määrus nr 133 „Kose valla eelarve koostamise, vastuvõtmise ja täitmise kord“ on oma põhjendatud ettepanekud valla eelarve eelnõu koostamiseks esitanud vallavalitsuse hallatavate asutuste juhid ja vallavalitsuse valdkondade eest vastutavad isikud.

Kose valla eelarve on koostatud kassapõhiselt.Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele on eelarve osad järgmised:

- * põhitegevuse tulud,
- * põhitegevuse kulud,
- * investeerimistegevus,
- * finantseerimistegevus,
- * likviidsete varade muutus.

Eelarve struktuuri selline jaotus annab võimaluse eristada põhi-ja investeerimistegevust.

Eelarve struktuurist selgub omavalitsusüksuse põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahekord, dünaamika ja omafinantseerimise võimekus.

Eelarve seletuskirjas antakse ülevaade peamiste tegevusalade eelarvest.

Valla eelarve koostamisel on arvestatud riigimajanduse olukorda toetudes Rahandusministeeriumi 2014. a. suvisele majandusprognoosile.

2.Majandusprognoos

Rahandusministeeriumi suvise prognoosi väliseeldused on fikseeritud 2014. aasta juuli lõpu seisuga, kuid konkreetse mõju tõttu Eesti majandusele on põhistsenaariumis arvestatud ka augustis kehtestatud Venemaa impordikeeluga teatud toiduainetele. Globaalset majandusolukorda hinnatakse samuti selgelt paremaks kui pool aastat või aasta tagasi.

Eesti sisemajanduse koguprodukt kasvab prognoosi põhistsenaariumi kohaselt 2014. aastal 0,5% ja 2015. aastal 2,5%. Aastaks 2016 oodatakse kasvu kiirenemist 3,5%ni. Rahandusministeerium on selle aasta majanduskasvu prognoosi võrreldes kevadise prognoosi põhistsenaariumiga alandanud, mille peapõhjuseks on esimese poolaasta nõrgad reaalkasvu näitajad ja halvenenud tulevikuväljavaated. Majanduskasvu toetab ennekõike sisetarbimine, kuigi ka eksport peaks pöörduma aasta teisel poolel kasvule. Import kasvab ekspordist siiski kiiremini, mille tagajärjel netoeksporti negatiivne panus majanduskasvu eelmise aastaga võrreldes suureneb. 2015. ja 2016. aasta majanduskasvu prognoosid on võrreldes eelneva prognoosiga samuti allapoole korrigeeritud. 2015. ja kahel järgmisel aastal oodatakse ekspordi kasvu kiirenemist, kuid ka sisenõudluse tugi püsib tugev, mistõttu netoeksporti mõju SKP kasvu jääb negatiivseks.

Sisenõudluse komponentidest eratarbimise kasv 2014. aastal mõnevõrra aeglustub ning kapitali kogumahutus võib osutada eelmisest aastast ka natukene väiksemaks. Eratarbimise kasv püsib suhteliselt kiirena (3,6%) vaatamata palgatulu kasvu aeglustumisele. Tarbijakindlus on püsivalt kõrge ja seda toetab töötuse vähenemine. Sissetulekute ostujõudu hoiab aasta keskmisena 0,3%ni langev hinnatõus. 2015. aastal kasvatab netosissetulekuid tulumaksumäära ja töötuskindlustusmaksu alandamine, mis võimaldab eratarbimise kasvu 3,8%.

Tarbijahindade tõus ulatub 2014. aastal 0,3%ni, seejärel kiireneb 2015. aastal 1,9%ni ning 2016. aastal 2,5%ni. 2015.–2016. aastal kergitavad inflatsiooni ka riigipoolsed meetmed, millest valdava osa moodustab alkoholi ja tubakatoodete aktsiisi-määra tõstmine.

Hõive kasv on peatunud ning prognoosi kohaselt hakkab hõive vähenema 2016. aastast alates kiirenevas tempos. Töötuse määr langeb soodsate majandusarengute puhul prognoosiperioodi lõpuks 6% lähedale.

Keskmise palga kasvutempo aeglustub 2014. aastal 6%ni ja püsib selle lähedal ka järgmisel aastal.

2014. aasta maksukoormuseks kujuneb 33,3% SKPst, mis on 1% võrra kõrgem kui aasta varem. Võrreldes kevadprognoosiga tõsteti kõige enam tarbimismaksude prognoosi arvestades jooksvaid laekumisi, samas korrigeeriti nominaalse SKP prognoosi allapoole. Osaliselt selgitab seda EMTA tulemuslik töö, samuti ei avaldu ekspordikeskse majandus-struktuuri puhul aeglustuv nominaalne majanduskasv üks-üheselt maksulaekumistes. Aastatel 2015–2018 vähendatakse maksumuudatustega tööjõumakse ja suurendatakse tarbimismakse, kokkuvõttes püsib maksukoormus 2014. aasta tasemel jäädes 2018. aastaks 33,2%le.

3. Ülevaade Kose valla 2015. aasta eelarvest

3.1. Elanike arvu näitajad

Kohaliku omavalitsuse üksuse tulud ja kulud on sõltuvad Rahvastikuregistris KOV-i territooriumile registreeritud kodanike arvust ja selle vanuselisest jaotusest.

	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015	Muutus 2015-2014
Kõue	1644	1589	x	x	x
Kose	5765	5725	x	x	x
Kokku	7409	7314	7127		

Elanike arv Kose vallas näitab langustendentsi.

3.2. Sissetuleku näitajad

Kose valla maksumaksjate keskmine brutosissetulek on 2014. aastal olnud Eesti KOV-ga ligikaudu samal tasemel (vastavalt 947 ja 956 eurot), kuid jääb maha Harjumaa KOV-te keskmisest (1146 eurot).

Kose valla maksumaksjate brutotulu on seisuga 30.09.2014 27,2 miljonit eurot, mis teeb kuu keskmiseks brutotuluks 3 miljonit eurot. 2013. a. Kose valla maksumaksjate brutotulu keskmiselt 2,9 miljonit eurot.

30.09.2014 aasta seisuga on Kose vallas registreeritud 3252 maksumaksjat.

2014. a. üheksa kuu keskmine maksumaksjate arv on 3185. Kose valla maksumaksjate arv Rahandusministeeriumi 2013. a. detsembrikuu andmete põhjal oli 3223.

Tulumaksu laekumine omavalitsusele

	2010	2011	2012	2013	2014* 11 kuud	2014 -2013 muutus	2015 prognoos
Kose	2 625 091	2 794 647	2 992 248	3 228 919	3 962 870	x	X
Kõue	686 076	750 833	816 718	870 501	x	x	X

Kokku	3 311 167	3 545 480	3 808 966	4 099 420	3 962 870	-136550	4 650 000
--------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	---------	-----------

*Tabelis toodud andmed korrigeeritakse peale 2014. a. tegeliku tulumaksu laekumise selgumist.

3.3. Tööhõive näitajad

2013. aasta lõpuks oli kahes vallas töötuid 132. Seisuga 31.10.2014 on töötute arv langenud 97-le. Töötute arvu kasv on pidurdunud ning prognoosi kohaselt hakkab hõive vähenema 2016. aastast alates kiirenevas tempos.

3.4. Lähtekohad eelarve koostamisel

Eelarve koostamisel on lähtutud arengukavast ja 2015-2018 aastate kohta koostatud eelarvestrateegiast. Tulumaksu eraldatakse kohalikule omavalitsusele 11,6% maksumaksjate brutotulust. Põhitegevuse tulud suurenevad 2015. aastal 5,3% eelkõige füüsilise isiku tulumaksu laekumise suurenemisest, lasteaedade kohatasu tõusust jm. Tulumaksu laekumise kasv on planeeritud 7%.

Majandamiskulud valla asutustes on kavandatud kokkuhoiu vajadust silmas pidades. Säästliku majandamise eest vastutab iga allasutuse juht.

Investeeringuteks on võimalik säästa vahendeid eelkõige kokkuhoidliku majandamisega ning võõrvahendeid kaasamata tuleb seda teha põhitegevuse tulu arvelt.

Palgakulude arvestamisel on arvestatud lasteaia õpetajate palgatase viia 670 euronni kuus, tugiisikutel (logopeed, sotsiaalpedagoog, psühholoog jm) 700 euronni kuus, lasteaiaõpetajate abidel 470 euronni kuus. Kavas on luua 9 uut töökohta.

Palgafondi kasvuks on kavandatud 8,3% võrreldes 2014. a. eelarve esimese lugemisega.

Majandamiskulusid on vähendatud sama perioodiga võrreldes 10,9%.

Mittetulundussektori toetusfondi suuruseks on kavandatud 50 tuhat eurot.

Põhitegevuse tulem on positiivne. Investeeringud ja laenukoormused on arvestatud lubatud netovõlakooormuse piires.

3.5. 2015. aasta eelarve erinevused eelarvestrateegiaga

Erinevused 2015. aasta eelarve ja eelarvestrateegia vahel tulenevad peamiselt andmete täpsustumisest 2014. aasta üheteistkümneme kuu tegelike näitajate põhjal. Olulisemad muudatused on

- tulumaksu laekumist on suurendatud 1% võrra
- investeerimistegevuse kuludest on välja arvatud kulutused Palvere sotsiaalkorterite väljaehitamiseks 30 tuhat eurot ning suunatud põhitegevuse kulude suurendamiseks.

3.6. Kose valla 2015. aasta eelarve põhinäitajad

Kose valla 2015. aasta eelarve kogumaht on 6 640 000 eurot. Põhitegevuse tulude maht on 5 950 000 eurot ning põhitegevuse kulud moodustavad 5 844 640 eurot. Investeeringustegevuseks on kavandatud 418 360 eurot ning laenu tasumiseks 287 000 eurot.

2015. aasta eelarvesse kavandatud tähtsaimate tegevuste elluviimisel luuakse Oru Lasteaeda juurde üks lasteaia rühm, likvideeritakse vanurite kodu ja remonditakse Oru Lasteaia köögi- ja koolitakse Ardu raamatukogu Ardu koolihoonesse. Alustatakse Oru põhikooli köögi ümberehituse, Kose - Kose-Uuemõisa kergliiklustee ja Vana tee (Oru-Männimäe) kergliiklustee projekteerimist. Prognoositavad investeeringud teedesse on 86 000 eurot aastas. Täiendava vajaduse korral investeeringute suurendamiseks (s.o nt kergliiklusteede ehitamise omaosaluseks) tuleb kaaluda laenu võtmist. Kergliiklusteede toetuskeemi esitati taotlus 13.11.2014 Vana tee (Oru-Männimäe) kergliiklustee rajamiseks. Investeeringu suurus 255 000 eurot. Meetmesse „Pirkonna konkurentsivõime tõstmine“ on planeeritud esitada Kose – Kuivajõe - Kose-Uuemõisa kergliiklustee rajamine. Investeeringud nendesse teedesse on võimalik teha pärast positiivsete toetusotsuste vastuvõtmist, misjärel kuulub otsustamisele ka laenu võtmise vajadus.

4. Põhitegevuse tulud

Vastavalt kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seadusele planeeritakse põhitegevuse tulude eelarveosasse maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused ja muud tegevustulud.

Eelarve eelnõu valmimise hetkeks ei ole teada riigi poolt eraldatavaid vahendeid toetusfondi. Toetusfondi eraldised lülitatakse eelarvesse pärast vastava määruse vastuvõtmist eeldatavalt II lugemise käigus.

Maksutulud.

Valla eelarvesse laekuvad füüsilise isiku tulumaks, maamaks, reklaamimaks ja teede ja tänavate sulgemise maks.

Tulumaks moodustab 94% maksutuludest ja 78% põhitegevuse tuludest.

Füüsilise isiku maksustatavast tulust laekub maksumaksja elukohajärgsele omavalitsusele 11,6%. Maksumaksja elukohana kalendriaastal arvestatakse sama kalendriaasta 01. jaanuari seisuga registrisse kantud elukohta.

Valla 2015. aasta eelarvesse on planeeritud tulumaksu tõusuks võrreldes 2014. aasta loodetava laekumisega 7%.

30 Maksud**4 923 000**

3000 Füüsilise isiku tulumaks 4 650 000

Tulumaksu laekumine Kose vallas 2013-2015

Aasta	2013	2014 loodetav	2015 prognoos
Summa	4 115 995	4 344 202	4 650 000

Maamaksu planeerimisel on arvesse võetud Kose valla maabilanss, volikogu määrusega kehtestatud maamaksu määrad ning maamaksu tegelik laekumine. Maamaksust laekuvad vahendid kantakse 100% KOV eelarvesse.

3030 Maamaks 270 000

Maamaksu laekumine Kose vallas 2013-2015.

Aasta	2013	2014 loodetav	2015 prognoos
Summa	263 702	269 000	270 000

Reklaamimaksu planeerimisel on aluseks võetud eelnevate aastate tegelik laekumine ja volikogu poolt vastuvõetud määrus.

3044 Reklaamimaks 1 000

Teede ja tänavate sulgemise maksuna käsitletakse vahendeid, mis saadakse teede ja tänavate sulgemise eest seoses veetrasside ehitusega Kose-Uuemõisa alevikus.

30045 Teede ja tänavate sulgemise maks 2 000

Kaupade ja teenuste müük.

Antud kirjel kajastuvad tulud riigilõivudelt, haridus -ja kultuuriasutuste tulud, spordiasutuste tulud, sotsiaalasutuste tulud, üüri- ja renditulud ning muude kaupade ja teenuste müügi tulud.

Tulu kaupade ja teenuste müügist on kavandatud 650 000 eurot. Võrreldes 2014. a. täpsustatud eelarvega (606 898 eurot) on tulu suurendatud 7,1%.

Suurendatud on lasteaia ka osalustasu (22-lt eurolt 29-le eurole), tulu kultuurikeskusele. Vähendatud on tulu sotsiaalasutuste majandamistegevusest (-5000 eurot) seoses Oru vanurite Kodu ümberkolimisega ning laekumist muude kaupade ja teenuste müügist (-23198 eurot) 2014. aasta tegeliku laekumise põhjal.

Teistelt omavalitsustelt laekuvat haridusteenuse müügitulu on 2015. aasta eelarvesse kavandatud 75 000 eurot. Teiste omavalitsuste lapsi on Kose valla koolides 32 ja Kose valla lasteaedades 15 .

32 Kaupade ja teenuste müük 650 000

320 Riigilõivud 13 000

Vahendid, mille vald saab sooritatud tehingute eest, mis kuuluvad vastavalt Eesti Vabariigi seadustele maksustamisele riigilõivuga.

322 Kaupade ja teenuste müük 559000

3220 Laekumine haridusasutuste majandustegevusest 369 000

Vahendid, mis laekuvad vastavalt volikogu määrusele valla eelarvesse lastevanematelt ja teistelt omavalitsustelt koolide ja lasteaedade osalustasudest ning toidurahadest. Kose valla koolieelsete lasteasutuste kohatasu suurendatakse alates 2015. aastast 29 eurot/kuus. Lasteaedade osalustasu summaks on planeeritud 160 000 eurot. Lasteaia toidukulu planeerimisel on arvestatud toidurahaga 1,50 eurot/päevas, kahe toidukorra eest 1,10 eurot/päevas. Tulu lasteaia toidukulust on planeeritud 103 000 eurot. Planeeritud lasteaia kohatasu teistelt KOV-delt 40 000 eurot. Teistele KOV-idele müüdüd õpilaskoha maksumus on kogemuslikult planeeritud 35 000.

Laekumine pikapäevakooli toidukuludest ja haridusasutuste töötajate toitlustamise kuludest 26 000 eurot.

Muud haridusasutuste omatulud: laekumine töövihikute eest, ühisürituste korraldamisest jm. 5000 eurot.

3221 Laekumine kultuuri – ja kunstiasutuste majandustegevusest 50 000

Vahendid, mis laekuvad Kose Muusikakoolis käivate laste lastevanemate osalustasudest (26 000 eurot) ja kultuuriasutuste üüridest või ürituste läbiviimise tuludest (24 000 eurot). Arvväärtus on saadud eelneva aasta tegeliku laekumise järgi.

3222 Laekumine spordi - ja puhkeasutuste majandustegevusest 40 000

Vahendid, mis laekuvad Kose Gümnaasiumi võimla, Kose Spordimaja ning staadioni kasutamisest ja rentimisest (30 000) ning Kose Spordikoolis käivate laste lastevanemate osalustasudest (10 000 eurot). Arvväärtus on saadud eelneva aasta tegelike laekumiste järgi.

3224 Laekumine sotsiaalasutuste majandustegevusest 40 000

Vahendid, mis laekuvad vallale Oru Vanurite Kodus viibivate inimeste pensionitest. Arvväärtuse aluseks eelnevate aastate tegelik laekumine ja vanurite arv Oru Vanurite Kodus (arvestatud max 6 kuu tuluga vanuritelt). Lisaks koduteenuse osutamise eest laekuv tasu, päevakeskuse tasuliste teenuste eest saadav tasu jm.

3225 Laekumine elamumajandusalasest tegevusest 60 000

Vahendid, mis laekuvad kommunaalteenuste (küte, vesi, elekter) müügist elanikkonnale. Arvväärtus on saadud eelnevate aastate tegelike laekumiste järgi.

323 Laekumised majandustegevusest 78 000

3233 Üüri ja renditulu 53 000

Vahendid, mis laekuvad valla eelarvesse vallale kuuluvate hoonete ja kinnistute rendist ja üürist.

3238 Muu kaupade ja teenuste müük 25 000

Vahendid, mis laekuvad ülalnimetatata kaupade müügist või teenuste osutamisest.

35 Saadavad toetused.

Toetused põhitegevuse tuludes jagunevad sihtotstarbelisteks toetusteks jooksvateks kuludeks ning mittesihtotstarbelisteks toetusteks (tasandusfond). Tasandusfondi suurused selguvad pärast riigieelarve kinnitamist, mistõttu summa lülitatakse eelarvesse II lugemise käigus. Sihtotstarbelise toetusena on planeeritud laekumine Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt teede hoolduseks ja remondiks 130 000 eurot.

3500,352 Saadud toetused tegevuskuludeks 130 000

3500 Sihtotstarbelised toetused jooksvateks kuludeks 130 000

Vahendid, mis on mõeldud sihtotstarbeliste kulude katteks. Eelarvesse on võetud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt eraldatavad vahendid teede remondiks ja hoolduseks. Muud sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks planeeritakse tuluna siis, kui nende eraldamise otsused on tehtud.

352.00.172 Toetusfondi vahendid 0

Vahendid, mis eraldatakse riigieelarve toetusfondist vastava Vabariigi Valitsuse määrusega (haridus-, toimetuleku- ja sotsiaaltoetused, vajaduspõhine peretoetus jm.) Mittesihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks lülitatakse eelarvesse lisaelarvega.

38 Muud tulud.

<u>Tulu</u>	<u>2015 projekt</u>	<u>2014</u>
Laekumine vee erikasutusest	170 000	166 622
Maavarade kaevandamise tasu	75 000	64 547
Saastetasud	2 000	1 178

Kokku

247 000

232 347

KOSE VALLA PÕHITEGEVUSE TULUD ON 5 950 000 EUROT.

Võrreldes 2014. a. eelarve esimese lugemisega on põhitegevuse tulu tõus planeeritud 5,3%.

5.Põhitegevuse kulud**5.1. Eelarve kulud**

Eelarve põhitegevuse kulud on jaotatud:

- tegevuskulud;
- antud toetused;
- muud kulud;

Eelarve põhitegevuse kulude maht on planeeritud 5 844 640 eurot. KOFS järgi peab eelarves põhitegevuse kulude maht olema väiksem või äärmisel juhul võrdne põhitegevuse tulude mahuga. Erandjuhul võib kahel mittejärjestikusel aastal olla põhitegevuse tulemlubavast väärtusest väiksem. Kose valla 2015. aasta eelarves põhitegevuse tulude ja kulude vahe e. põhitegevuse tulemlubavast on kavandatud positiivsena summas 105 360 eurot.

Eelarves on põhitegevuse kuludest ülevaade koostatud vastavate valdkondade klassifikaatori alusel.

Kulude jaotus valdkondade lõikes on järgnev:

01	Üldised valitsemissektori teenused	775 014	13,3%
03	Avalik kord ja julgeolek	8 020	0,1%
04	Majandus	205 000	3,5%
05	Keskkonnakaitse	106 603	1,8%
06	Elamu- ja kommunaalmajandus	231 292	4,0%
08	Vabaaeg, kultuur ja religioon	1 282 536	22,0%
09	Haridus	2 894 897	49,5%
10	Sotsiaalne kaitse	341 278	5,8%
	VALDKONNAD KOKKU	5 844 640	100,0%

Jätakuvalt on Kose valla eelarves suurimad väljaminekud suunatud haridusele ja kultuurile.

5.2 Valdkonnad

01	Üldised valitsussektori teenused	775 014
01111	Vallavolikogu	37 619
	Personalikulu	32 669
	majanduskulu	4 950
01112	Vallavalitsus	644 363
	personalikulu	501 133
	majanduskulu	141 730
	muud kulud	1 500
01114	Reservfond	30 000
Vahendid, mida kasutatakse vallavalitsuse otsuste alusel ettenägematute kulude katteks.		
01330	Üldised valitsussektori kulud	63 032
	personalikulu	26 934
	majanduskulu	3 098
	eraldised	33 000
(liikmemaksude tasumiseks HOL , EMOL ,Ühistranspordikeskus, Ida-Harju Koostöökoda, Harjumaa Ühisteenuste keskus – aluseks 2014. aasta tegelik liikmemaksu kulu).		
03	Avalik kord ja julgeolek	8 020
Vahendid, mis lähevad omasteta isikute matuste korraldamiseks ja lahkunute transportimiseks 1810 eurot, mittesihtotstarbelise eraldisena MTÜ Kose Korralvalvele 6210 €.		
04	Majandus	205 000
04210	Põllumajandus (k.a.maakorraldus)	5 000
Vahendid, mis makstakse töövõtjale vallale kuuluvate teede katastrisse kandmise eest.		
04510	Vallateede ja -tänavate korrashoid	164 000

Valla teede, tänavate ja platside hooldus- ja remonditöödeks kuluvad vahendid (greiderdamiseks, lumetõrjeks, liikluskorralduseks).

04740 Üldmajanduslikud arendusprojektid 36 000

Vahendid, mis kuuluvad Kose valla üldplaneeringu ja detailplaneeringute kulude katteks, Geodata programmi rent, osalemine hajaasustuse programmis (20 000 eurot).

05 Keskkonnakaitse 106 603

05100 Jäätmekäitlus 47 000

Vahendid, mida kulutatakse prügiveole üldkasutatavatest konteineritest, ohtlike jäätmete, pakendite ja paberi kogumisele.

05400 Haljastus ja maastiku kaitse 59 603

personalikulu 30 353

majanduskulu 29 250

Olemasoleva haljastuse hooldus ja korrashoid Kose, Ravila, Oru, Kose-Uuemõisa alevikes, Ardu ja Habaja alevikes.

06 Elamu- ja kommunaalmajandus 231 292

06100 Elamumajanduse arendamine 127 280

Vahendid, mis kuuluvad vallale kuuluvates hoonetes asuvate korterite majandamisele.

Personalikulu 8 750

majanduskulu 118 530

06300 Veevarustus 11 000

Vahendid hüdrantide hooldamiseks ja sadevee süsteemi väljaehitamiseks Kose-Uuemõisas.

06400 Tänavavalgustus 60 000

Vahendid hooldustöödeks, elektri eest tasumiseks Eesti Energiale (valgustus põleb 10 kuud)

06605 Kalmistud 30 012

personalikulu 20 234

majanduskulu 9 778

06605 Hulkuvate loomadega seotud tegevus 3 000

Vahendid, mis kuuluvad hulkuvate loomade toimetamiseks loomade varjupaika.

08 Vaba aeg, kultuur, religioon 1 282 536

08102 Kose Spordikool 118 last 74 637

personalikulu 63 055

majanduskulu 11 582

08102 Kose Spordimaja 119 614

personalikulu 45 994

majanduskulu		73 620
<u>081031</u>	<u>Mänguväljakud</u>	<u>2 000</u>

Vahendid mänguväljakute hooldamiseks

<u>08132</u>	<u>Staadion</u>	<u>2 810</u>
--------------	-----------------	--------------

Vahendid Kose, Oru ja Ardu staadionite hooldamiseks

<u>081051</u>	<u>Kose Muusikakool 100 last</u>	<u>166 766</u>
---------------	----------------------------------	----------------

personalikulu		152 556
majanduskulu		14 210

<u>081052</u>	<u>MTÜ Kose Kunstikeskus</u>	<u>28 005</u>
---------------	------------------------------	---------------

Vahendid, millega toetatakse MTÜ Kose Kunstikeskust .

<u>081073</u>	<u>Kose Noorsootöö</u>	<u>152 618</u>
---------------	------------------------	----------------

personalikulu		108 095
majanduskulu		44 523

Noortekeskused on ühendatud Kose Noortekeskuseks Kose Vallavolikogu 19.06.2014 otsus nr 78 alusel "Ravila Noorte- ja Vabaajakeskus, Oru Avatud Noortekeskus, Kose-Uuemõisa Noortetoa, Palvere Noortetoa ümberkorraldamine Kose Avatud Noortekeskuseks".

<u>08109</u>	<u>Vabaaja- ja spordiüritused</u>	<u>8 333</u>
--------------	-----------------------------------	--------------

Vahendid, mis kuuluvad vallasiseste spordiürituste korraldamiseks ja osavõtuks võistlusteks väljaspool valda .

<u>082011</u>	<u>Kose Raamatukogu</u>	<u>175 703</u>
personalikulu		90 685
majanduskulu		85 018

Kose Raamatukogu koosseisu kuuluvad haruraamatukogud Kose-Uuemõisas, Orus, Ravilas, Ardus ja Habajal. Alus: Kose Vallavolikogu 28.01.2014 otsus nr 47. Teavikute ostuks planeeritud 25 000 €.

<u>082020</u>	<u>Kose Kultuurikeskus</u>	<u>332 054</u>
---------------	----------------------------	----------------

personalikulu		59 630
majanduskulu		27 2424

<u>082021</u>	<u>Oru Külakeskus</u>	<u>29 410</u>
---------------	-----------------------	---------------

majanduskulu	20 050
eraldised haldamislepingu alusel	9 360

<u>082024</u>	<u>Habaja külakeskus Fresko</u>	<u>14 210</u>
---------------	---------------------------------	---------------

Majandamiskulu	14 210
----------------	--------

<u>08203</u>	<u>Muuseum</u>	<u>8 252</u>
--------------	----------------	--------------

personalikulu	6 432
majanduskulu	1 820

<u>08208</u>	<u>Kultuuriüritused – Kose kultuur</u>	<u>87 104</u>
--------------	--	---------------

personalikulu (kultuurikollektiivide juhtide tasustamiseks)	43 437
valla ürituste läbiviimiseks	43 667

<u>08209</u>	<u>Seltsitegevus (III sektor)</u>	<u>50 000</u>
--------------	-----------------------------------	---------------

Vahendid , mis on mõeldud III sektori toetamiseks sh.alevike ja külade toetuseks.

<u>08300</u>	<u>Kose Teataja</u>	<u>24 240</u>
--------------	---------------------	---------------

personalikulu	3 216
trükkimis- ja postikulu	21 024

<u>08400</u>	<u>Kogudused</u>	<u>6 780</u>
--------------	------------------	--------------

Vahendid toetuseks Kose kogudusele 4 780 eurot ja Tuhala kogudusele 2 000 eurot.

09	Haridus	2 894 897
-----------	----------------	------------------

<u>091101</u>	<u>Kose Lasteaed 143 last</u>	<u>431 428</u>
---------------	-------------------------------	----------------

personalikulu	343 415
majanduskulu	88 013

<u>091101</u>	<u>Ardu Lasteaed 61 last</u>	<u>200 868</u>
---------------	------------------------------	----------------

personalikulu	140 231
majanduskulu	60 637

<u>091102</u>	<u>Oru Lasteaed + Vanurite Kodu 108 last+8 vanurit</u>	<u>372 901</u>
---------------	--	----------------

personalikulu		285 442
majanduskulu		87 459
<u>091102</u>	<u>Harmi Põhikooli lasteaed 36 last</u>	<u>127 677</u>
personalikulu		95 649
majanduskulu		32 028
<u>091103</u>	<u>Ravila Lasteaed 35 last</u>	<u>154 834</u>
personalikulu		103 314
majanduskulu		51 520
<u>09210</u>	<u>Kose-Uuemõisa Lasteaed-Kool 86 lasteaed + 49 kool</u>	<u>281 765</u>
personalikulu		206 625
majanduskulu		75 140
<u>09212</u>	<u>Oru Põhikool 124 last</u>	<u>208 370</u>
personalikulu		114 560
majanduskulu		93 810
<u>092121</u>	<u>Ardu Kool 69 õpilast</u>	<u>159 224</u>
personalikulu		72 046
majanduskulu		86 778
muud kulud		400
<u>092122</u>	<u>Harmi Põhikool 27 õpilast</u>	<u>87 784</u>
personalikulu		47 390
majanduskulu		40 394
<u>09220</u>	<u>Kose Gümnaasium 500 õpilast</u>	<u>581 116</u>
personalikulu		341 708
majanduskulu		239 408
<u>09600</u>	<u>Koolitransport</u>	<u>189 930</u>
Valla bussi kulud		
personalikulu		12 060
majanduskulu		21 270
eraldised	Ühistranspordikeskusele	156 600
<u>091107,092126</u>	<u>Muu haridus- arvlemine</u>	<u>99 000</u>

Vahendid on planeeritud Kose valla sissekirjutusega teiste valdade ja linnade koolides ja lasteaedades käivate laste ja õpilaste haridusteenuse eest tasumiseks. Kose valla sissekirjutusega lapsi õpib teiste omavalitsuste koolides 124 (74 000) , lasteaedades 6 (25 000).

10 Sotsiaalne kaitse 341 278

10110 Haigete sotsiaalne kaitse 800

Eelarvesse on arvestatud ravikindlustuseta inimeste raviteenuse kulud.

10121 Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse 39 100

puuetega inimeste hooldajatoetus 24 800

vahendid rehabilitatsiooni teenuse ostmiseks 1 000

ravimite, prillide jm. abivahendite kulu 4 000

erijuhtudel riigi poolt makstav sotsiaalmaks 9 300

102001 Kose Päevakeskus 56 573

personalikulu 43 871

majanduskulu 12 702

Sisaldab puuetega inimeste toetamise projektiga seonduvat kulu.

102002 Koduteenused 50 559

Vahendid, mis on planeeritud koduhooldustöötajate kulude katteks

Personalikulu (5 hooldaja ja 1,5 isikliku abistaja kohta) 45 319

majanduskulu 5 240

102003 Üldhooldekodu 75 100

Eelarves on vahendid Kose valla elanike hoolduskulude katteks Paunküla, Kuuda jt. hooldekodudes; lisanduvad praegu Oru vanurite kodus viibivate isikute ülalpidamiskulud.

10201 Muu eakate sotsiaalne kaitse 6 324

Vahendid, mis on planeeritud Kose valla eakate inimeste tähtpäeva tähistamiseks ning ravimite, ravi ja abivahendite ostu toetuseks.

toetus eakatele 1 000

invavahendid, ravimid eakatele 1 500

tähtpäevatoetus 86 inimest 32 eurot (alates 80. eluaastast 5 ja 0-ga lõppevatel tähtpäevadel)	2 624
ravitoetus eakatele	1 200
<u>10400 Laste ja noorte sotsiaalhoolekandeesutused</u>	<u>17 000</u>
Salu kool	15 000
varjupaigategenus	2 000
<u>10402 Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse</u>	<u>81 122</u>
Õppetoetused:	24 000
sh	
tasuta toit	10 000
sõidusoodustus	4 000
ühiselamu üür,	4 000
õppetoetused ja -õppevahendid	6 000
Perekondade ja laste toetus	57 122
sh	
sünnitoetus 320 eurot	25 600
lapsehoiuteenuse toetus	2 544
koolitoetus esimesse klassi astujatele	6 920
paremate lõpetajate tunnustamine	1 000
hooldamine perekonnas	1 000
lastelaagrid	500
ühekordne sotsiaaltoetus	12 000
personalikulu lapsehoiuteenuse eest tasumiseks	7 558
<u>10500 Töötute sotsiaalne kaitse</u>	<u>2 000</u>
Vahendid, mis on planeeritud töötute toetamiseks.	
<u>10600 Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele</u>	<u>5 200</u>

Vahendid, mis on planeeritud vähekindlustatud isikute ja perede eluasemekulude osaliseks katmiseks.

10701	Riiklik toimetulekutoetus	0
10702	Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	7 500

Vahendid, mis on mõeldud toetuseks õnnetusjuhtumite ohvritele, sotsiaalselt tõrjutute kaitseks: matusetootusteks (100 eur x65) 6 500

Toetus õnnetusjuhtumite ohvritele 1 000

PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU **5 844 640**

5.3 Põhitegevuse sees antud toetused

KOFS jaotuse järgi tuuakse eelarve põhitegevuse kuludes eraldi välja antud toetused, mille artikkel tähistatakse nr. 4 klassifikaatoriga.

Artiklite alajaotuses on eraldised järgmised:

- sotsiaaltoetused 134 088
- sihtotstarbelised eraldised jooksvateks kuludeks 176 600
- mittesihtotstarbelised eraldised jooksvateks kuludeks 133 140

ANTUD TOETUSED		
4	Eraldised	443 828
41	Sotsiaaltoetused	
413	Sotsiaaltoetused	134 088
4130	Peretoetused	49 564
4131	Toimetulekutoetus	0
4132	Töötutele toetused	2 000
4133	Toetused puuetega inimestele ja nende hooldajatele	29 700
4134	Õppetoetused	14 000
4134	Toitlustustoetused	10 000
4137	Erijuhtudel riigi poolt makstav sotsiaalmaks	9 300
4138	Muud sotsiaalabitoetused ja eraldised füüsilistele isikutele	19 524
450	Sihotstarbelised eraldised	176 600
4500	Sihotstarbelised eraldised jooksvateks kuludeks (<i>sponsorlus, seltside eraldised, õpilastransport</i>)	176 600
452	Mittesihotstarbelised eraldised	133 140
4528	Muudele residentidele (<i>liikmemaksud, korralvalve, kunstikool, Laheoru OÜ</i>)	133 140
5.4 Muud tegevuskulud		

Valla 2015. aasta personalikulud.

Valla 2015. aasta eelarvest kulub personalikuludele 3 052 764 eurot (tõus 8,3% e. 236 000 eurot), sh. töötasudeks 2 278 194 eurot, võrreldes 2014. a eelarve esimese lugemisega. Personalikuludega kaasnevad maksud on 774 570 eurot.

Valla 2015. aasta eelarve majandamiskulud.

Majandamiskulud – administreerimine, koolitused, ruumide ülalpidamise kulud, inventari ost, IT alased kulud, toiduainete ja õppevahendite ostu jm. kulud moodustavad kokku 2 316 148 eurot (vähenemine võrreldes 2014. a. esimese lugemisega 10,9%).

5.5 Muud kulud

	MUUD TEGEVUSKULUD	
5	Tegevuskulud	5 368 912
50	Personalikulud	3 052 764
500	Töötasud	2 278 194
5000	Valitavate ja ametisse nimetatavate ametnike töötasu	48 140
5001	Avaliku teenistuse ametnike töötasu	272 220
5002	Töötajate töötasu	1 931 137
5005	Töövõtulepingu alusel töötajatele makstav tasu	24 652
5008	Muud tasud	2 045
505	Erisoodustused	0
506	Personalikuludega kaasnevad maksud	774 570
55	Majandamiskulud	2 316 148

Põhitegevuse kuludes tuuakse eraldi välja muud kulud. Selles jaotuses on suurima osatähtsusega reservfondi alaeelarve. Kuna reservfondi summa ei ole konkreetselt kuludeks jaotatud, on ka tema artikkel teine. Hilisemate eraldiste kaudu liiguvad konkreetsed summad vastava valdkonna tegevusalasse. Reservfondi summa nende eraldiste võrra väheneb, mis toimub vastavalt selles järjekorras, mis ajal eraldised (vallavalitsuse otsused) on tehtud.

	MUUD KULUD	
6	Muud kulud	31 900
60	Muud kulud (va. Intressid ja kohustistasud)	31 900
601	Maksu, riigilõivu ja trahvikulud	1 900
608	Muud tegevuskulud	30 000
608099	Reservfond	30 000

PÕHITEGEVUSE TULEM

105 360

6. Investeeringustegevus

KOFS jaotuse järgi koostatakse eelarves eraldi eelarveosa investeeringute kohta. Selles eelarveosas on toodud nii tulud kui ka kulud. Tulude ja kulude eraldamiseks kasutatakse märke - sissetulekud plussmärgiga ja väljaminekud miinusmärgiga.

Sissetulekutena on selles eelarveosas kajastatud järgmised kanded:

• Tulu valla vara (kinnistute) müügist (Oru mõis, valla korterid)	40 000
• Majandus-ja Kommunikatsiooniministeriumilt teede renoveerimiseks	50 000
Kokku	90 000

Väljaminekutena on selles eelarveosas kajastatud järgmised kanded:

Ardu aleviku vee-ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimise III etapp	100 000
Oru Lasteaia rühmaruumi ehitus	91 000
Oru Põhikooli köögibloki projekteerimine	10 000
Ardu Raamatukogu üleviimine Ardu Põhikooli	60 000
Kose Vallamaja renoveerimine	15 000
Teede renoveerimine	86 000
Elamumajandus (Hariduse 2 kanalisatsiooni ümberehitus)	22 360
Inventari soetamine Kose Gümnaasiumile	10 000
Inventari soetamine Oru lasteaiale	14 000
Kokku	408 360
• OÜ Kose Vesi osaluse ost	45 000
• Laenu intresside tasumine	55 000
Kokku investeeringustegevuse väljaminekud	508 360

	INVESTEERIMISTEGEVUS	
381	Materiaalsete ja immateriaalsete varade müük	40 000

3810	Kinnistu müük	40 000
15	Põhivara soetus	-408 360
3502	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	50 000
1501	Osaluse ost	-45 000
65	Intressikulu	-55 000
65018	Laenude intressid	-55 000
	INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-418 360

7.Finantseermistegevus

Finantseerimistegevuse eelarveosas on kajastatud valla laenude põhiosade tagasimaksed ja laenu võtmine vastavalt järgmiste summadega:

- laenude tagasimaksed -287 000

Swedbangast võetud laenu tagasimaksede osas on taotletud osaliselt 12-kuulist maksepuhkust, millega on eelarveprojekti koostamisel arvestatud (vt. laenude tagasimakse graafikut)

	FINANTSEERIMISTEGEVUS	
	Laenude võtmine	0
	Kohustuste vähenemine	-287 000
	Laenude tagasimaksed	-287 000
	FINANTSEERIMISTEGEVUS KOKKU	287 000

Kose valla netovõlakoormus:

Nimetus	2013	2014	2015 projekt
Põhitegevuse tulud	7 332 833	7 157 874	5 950 000
Laenukohustuse jääk	3 043 926	2 842 108	2 555 108
Likviidsete varade suunamata jääk	667 538	600 000	0
Netovõlakoormus (eurodes)	2 376 388	2 242 108	2 555 108
Netovõlakoormus (%)	32,4	31,3	42,9

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse kohaselt võib netovõlakoormus aruandeaasta lõpul olla kuni 60% vastava aasta põhitegevuse tuludest.

8. Muutus kassas ja hoiustes

Eelarveosas näidatakse eelarve aastavahetuse 2014/2015 likviidsete varade (rahalise jäägi) muutumine 2014.aasta lõpuks.

Jääk 31. detsember 2013	667 538
Jääk 31. detsember 2014	600 000
Jääk 31. detsember 2015	0

9. Eelarve tulem

Eelarve tulem on põhitegevuse eelarve tulude ja põhitegevuse kulude eelarveosa kogusumma vahe, millele liidetakse investeerimistegevuse eelarveosa kogusumma.

s.o $(5950\ 000 - 5844\ 640 - 418\ 360) = -313\ 000$

Eelarve tulem peab võrduma likviidsete varade jäägi kogusumma ja finantseerimistegevuse eelarveosa vahega.

s.o $600\ 000 - 287\ 000 = 313\ 000$

Eelarve on tasakaalus kui eelarve tulem võrdub nulliga. Eelarve on ülejäägis kui tulem on positiivne, ning puudujäägis kui tulem on negatiivne.

Seletuskirja koostasid:

Merle Pussak
vallavanem

Ellen Pärm
finantsjuht

Lisad: Kose valla 2015 eelarve tulu

Kose valla 2015 eelarve kulu tegevusalade lõikes

Kose valla 2015 eelarve kulu kululiikide lõikes

Laenude tagasimaksmise ajagraafik